

Dynamisk landbrugsdrift på Smakkerup Gods

Birthe Kjærsgaard
Avlschef
Østdanmark

Stig Oddershede
Kommunikationschef

Smakkerup Gods ligger i det naturskønne nordvestlige Sjælland, hvor små veje leder dig igennem landskabet og leverer smukke udsigter til bugt og vig. Her driver Poul Henrik Prahls sit landbrug med sin hustru Anne

Efter sin uddannelse som agrarøkonom fra Næsgaard Agerbrugsskole var Poul Henrik ansat fem år i Shell, først som konsulent på Sydhavsøerne og senere på hovedsædet i København. Derefter fulgte et job i Superfos og efter et kortere forløb i en mæglervirksomhed kastede han sig over telefoni og drev gennem ti år en televirksomhed, der endte med at bryde TDC's monopol.

"Det var vi ret stolte over," fortæller han. Virksomheden blev senere solgt til Telia. I 1996 flyttede Poul Henrik til sit fødehjem, Smakkerup Gods, der dengang var på 275 ha, heraf var de 235 ha dyrket. I 2012 og 2014 blev der tilkøbt henholdsvis 55 og 75 ha og i 2016 overtog Poul Henrik Algstrup Gods på 275 ha, som han de seneste 10 år havde forpagtet.

Algstrup Gods danner i dag rammen for en række lejemål, og håndværkerne er i gang med at færdiggøre ombygningen af en aflængerne, der nedbrændte i julen 2019. I alt hører der 35 lejemål til Smakkerup Gods, og der er god søgning til de attraktive boliger.

De tilhørende svinestalde på Smakkerup Gods er udlejet til en svineproducent.

Håndværkere er i gang ude og inde på Algstrup Gods, hvor en aflængerne er under genopbygning efter en brand

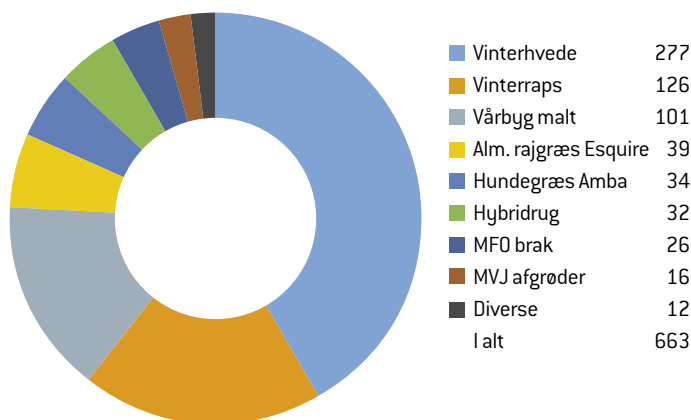
Poul Henrik Prahls foran hovedbygningen, der er opført i 1852. Smakkerup Gods har været i slægtens eje siden 1907. Poul og hustruen Anne har sammen datteren Pouline og sønnen Valdemar på henholdsvis 24 og 26 år

Arbejdsom, myreflittig, dynamisk

Det er nogle af de betegnelser der dukker op, når Poul Henrik Prahls omtales blandt kolleger. Sammen med sine to ansatte medarbejdere står han selv for driften af de knap 700 ha landbrug. Poul Henrik sår selv, høster selv og deltager i en væsentlig del af sprøjtearbejdet i marken. Herudover administrerer han de 35 lejemål og deltager i erhvervspolitisk arbejde med masser af møder, der dog det seneste års tid, har kunnet klares fra hjemmekontoret. På spørgsmålet om hvad han laver i sin fritid, kommer svaret prompte: "Jeg spiller golf – et par gange om året."

Sædskifte på let og god jord

Klimaforholdene er påvirket af den kystnære placering, og hører til det mest nedbørsfattige og solrige i Danmark. Jorden varierer fra let sand til god agerjord. "På den lette jord, der udgør omkring 10 pct., dyrker vi rug efter rug med vinterraps hver femte år, og på den bedre jord har vi vinterraps efterfulgt af to gange hvede og vårbyg, hvorefter der igen bliver sået raps, såfremt vi ikke har en frømark, fortæller Poul Henrik. I gødningsplanen indgår der svinegylle fra en naboejendom og et gødningsprodukt fra Bioman, der er et fosforrigt afgasset restprodukt fra Novo Nordisk og Novozymes.

Figur 1. Afgrødeoversigt høst 2021, Smakkerup Gods

Engageret i det erhvervspolitiske arbejde

Poul Henrik har gennem en årrække deltaget aktivt i det erhvervspolitiske arbejde. Han er næstformand i landboforeningen Gefion, hvor det politiske arbejde foregår og bestyrelsesmedlem af VKST, der tager sig af rådgivning af medlemmerne.

”Jeg har været i bestyrelsen i 15 år – de seneste seks år som næstformand,” oplyser Poul Henrik. Og der er nok af emner at forholde sig til: En CAP reform med omfordeling af landbrugsstøtte, vandplanerne og en landbrugspakke med nogle voldsomme reduktionsmål for udledning af næringsstoffer og dertil svimlende efterafgrødekrav – for blot at nævne et par stykker.

”Det nytter ikke noget at lade være med at engagere sig og tro på, at tingene nok skal gå alligevel. Vi har brug for at kæmpe kampen, for at få nogle fair rammebetingelser til at drive vores landbrug under. Jeg oplever at der er en bred opbakning i befolkningen til det danske landbrug, men landbruget bliver gang på gang trukket ind i den politiske kamplads på Christiansborg, og det er en udfordring,” mener Poul Henrik, som for nyligt har meldt sig ind i Lars Løkke's parti. ”Han er en fornuftig politiker og jeg synes, han har fat i noget af det rigtige,” siger han.

Veletableret vinterrapsmark med sorten Hitaly, der lover godt

Poul Henrik Prah og Birthe Kjærsgaard vurderer alm. rajgræsmarken med plænesorten Esquire. I baggrunden ses Smakkerup Gods

Hustruen Anne leder forretningen med produktion af Wrappy – et indpakningsklæde coated med bivoks - der kan bruges igen og igen

Indpakningsklæde af bivoks og bomuld

Hustruen Anne har virksomhed i en af længerne på Smakkerup. Her er tykke ruller af økologisk bomuldsklæde og tønder med bivoks, harpiks og jøjobaolie, der er ingredienserne til et produkt, der markedsføres under navnet Wrappy. Produktet er en bivoxscoatet bomuldsklæde, der kan bruges til at opbevare fødevarer i – som eksempelvis brød og ost. Det er et bæredygtigt produkt, der kan erstatte plastikfolie, madpakkepapir og stanniol. Bivoksen har antibakterielle egenskaber, og klædet kan rengøres med lunkent vand. Det meste af produktionen går til eksport, hvor Tyskland er det største marked, men danske forbrugere kan finde Wrappy i Meny, Normal og Coop butikker samt i netbutikker. Virksomheden havde inden corona-pandemien 10 ansatte, nu er der tre. Årsagen er, at produktionen faldt fra 15.000 pakker pr. uge til 15.000 pakker pr. måned i de seneste måneder, men forventningen er at produktionen skal op på den høje klinge igen.

”Vi er i gang med at blive ISO-certificeret, og vi gør meget ud af, at vores leverandører leverer produkter, der lever op til den højeste standard,” forklarer Anne.

fortsættes næste side ►

–fortsat fra side 5

To knæ synlige på rajgræssets stængel – det er tid til vækstregulering

Rajgræsplanterne har dannet en masse frøbærende stængler og marken har et højt udbyttepotentiale

I hundegræs Amba har forårsfrosten bidt i de tidligste frøskud – men skaden er minimal

Udlægsmarken med hundegræs ser ud til at lykkes endnu en gang – selv om det er udlagt på traditionel vis

Frøavl på Smakkerup Gods

Der har altid været frøavl på Smakkerup, i hvert fald så længe Poul Henrik husker tilbage. Og i tidens løb har der været dyrket mange forskellige frøafgrøder som hvidkløver og engrapgræs, bakkesvingel og rødsvingel, og i dag er frøafgrøderne alm. rajgræs og hundegræs.

”Vi får ikke tilstrækkelig nedbør til at dyrke engrapgræs. Bakkesvingel dyrkede vi på den meget lette jord; men i længden blev problemerne med væselhale for store. Så klima, jord og management passer fint til alm. rajgræs og hundegræs,” konstaterer Poul Henrik.

Frøet bliver lagt ud i vårbyg sået med alle trakte - og ikke placeret i byg sået på dobbelt rækkeafstand, som konsulenten ellers gentagne gange har opfordret til.

”Indtil nu har jeg ikke mistet et eneste udlæg, så vi holder indtil videre fast i den gamle metode,” siger Poul Henrik med et smil. ”Udlæggene ser også ud til at komme fint i år. Jorden er generelt mild og behagelig at arbejde med, så vi har relativt let ved at etablere vores afgrøder.”

Alm. rajgræs Esquire har ideelle vækstbetingelser

Sidste år dyrkede Poul Henrik en meget finbladet plænesort, og den meget tørre vækstsæson i 2020 kunne ses på afgrøden. I år er vækstsæsonen hel anderledes med mere nedbør og meget mindre fordampning, og rajgræssorten Esquire ser ud til at have et fuldt udbyttepotentiale.

Der er ingen spildkornsplanter fra dæksæden i rajgræsmarken. Kombinationen af 0,12 l Agil pr. ha den 11. september og frosten i vinters har bekæmpet spildkornet effektivt.

Ukrudtsbekæmpelsen i efteråret blev klaret med 0,12 l DFF + Express pr. ha og i foråret er der fulgt op med 0,7 l Zypar sammen med 0,2 l Orius Max pr. ha mod rustsvampe. Svampebekæmpelsen er fulgt op med Balaya. Esquire er tildelt 30 t svinegylle i slutningen af marts og 45 kg N pr. ha med svovl i midten af april. Afgrøden er vækstreguleret med 0,8 l Quadro NT pr. ha.

Da Poul Henrik skårlægges sit rajgræs før høst og har pick-up skærebord til mejetærskeren, behøver afgrøden ikke nødvendigvis at gå i leje til høst for at undgå spild.

”Det er en noget større fornøjelse at mejetærskere en skårlagt rajgræs end at køre i en uensartet moden afgrøde, hvor mejetærskeren nu og da udsættes for store udfordringer, tilføjer Poul Henrik.

Hundegræs Amba med havudsigt

Hundegræs skal kunne se vand, for den kystnære placering beskytter afgrøden mod den ødelæggende forårsfrost i maj, og Smakke-

rup 2. års hundegræsmark ligger godt placeret omgivet af Nekselø Bugt og Saltbæk Vig. Selvom der i år har været mange frostnætter i april, betyder det sene forår, at afgrøderne er et par uger bagud i udviklingen, så derfor har frosten kun haft mindre betydning, der kan ses i form af enkelte frostskaadede aks. Der er mange frøbærende stængler i marken, så grundlaget er til stede for et godt frøudbytte. I efteråret fik afgrøden 25 t svinegylle pr. ha og i marts godt 140 kg N pr. ha. Hundegræs betaler godt for vækstregulering, og da væksten og vandforsyningen i denne sæson er i top, består vækstreguleringen af 0,65 l CCC + 0,4 l Moddus i begyndelsen af maj efterfulgt af 0,4 l Moddus pr. ha sammen med svampemiddel mod hundegræsbladplet midt i maj.

Pløjning kontra direkte etablering

”På vores bedrift har vi hidtil pløjet alle marker,” siger Poul Henrik. ”I dag pløjer vi ikke efter rapsen, og sidste år forsøgte vi at så raps efter rajgræs uden pløjning. Vi havde hyret en såmaskine ind til direkte såning, men selv om rajgræsstubben blev pudset helt i bund som foreskrevet, gjorde nogle tørre såbedsforhold i august, at rapsens fremspiring var for dårlig, og plantetallet blev for lavt. Med de gode vækstforhold i maj håber vi, at planterne kan kompensere noget ved at danne mange sideskud.”

Direkte såning i stubben er en god måde at komme af med spildfrø fra rajgræsmarken, men i dette tilfælde var der ikke muld nok, så rapsen kunne spire og gro. I marken overfor blev rajgræsstubben stubharvet inden rapsen blev sået sammen med gylleudlægningen. Opgaven blev udført af Bülow maskinstation, og afgrøden står flot med det rigtige plantetal. 🌱

Maskinoversigt Smakkerup Gods, 2021

Traktorer	2 stk. Deutz-Fahr 6215RC m. GPS (2017/2014), Deutz-Fahr 6180 TTV (2013) + Deutz-Fahr 6140 TTV m. frontlæsser (2014)
Mejetærskere	NH CR 990 35 fod (2015) og 12 fod NH 790 CP-12 pick-up
Sprøjter og gødningsspreder	Kuhn trailersprøjte 36 m (2018), Rauch gødningsspreder 30.1 W (2014)
Såmaskine/pløve/harve	Vädersted Rapid 400 C kombisæt (2016), Nordsten 6 m (1995) 2 stk. Kuhn Vario Master 5 furede vendepløve (2008/2012), Dalbo kultilift 70 6 m harve (2012), Dalbo tromle 8,3 m minimax (2015)
Diverse	Teleskoplæsser JLG 307 (2007), Velgier 505 rundballepresse (2009), 2 stk. Kuhn VKM 305 afpudser (2000)